

ΡΑΨΩΔΙΑ Α Στίχοι 1-11

Ενότητες: α. στίχοι 1-7 : Προοίμιο β. στίχοι 8-11 : μεταβατικοί στίχοι

α. ΠΡΟΟΙΜΙΟ (στίχοι 1-7)

Προοίμιο είναι η εισαγωγή , ο πρόλογος του έπους . Κάθε προοίμιο είχε τρία μέρη:

1. την επίκληση , όπου ο ποιητής καλεί τη Μούσα Καλλιόπη , προστάτιδα της επικής ποίησης να τον βοηθήσει να αφηγηθεί τα γεγονότα
2. τη διήγηση , όπου δίνεται περιληπτικά η υπόθεση του έπους
3. την παράκληση , όπου ζητά από τη Μούσα να αρχίσει το ποίημά του από κάποιο συγκεκριμένο σημείο ή την καλεί να διαλέξει αυτή από θα αρχίσει.

Η επίκληση της Μούσας δεν είναι απλή τυπική υποχρέωση του αοιδού , αλλά έπαιζε σημαντικό λειτουργικό ρόλο : τονίζει ότι το έργο είναι θεόπνευστο και καλύπτει την αδυναμία του ποιητή , ο οποίος δεν μπορεί να γνωρίζει τα πάντα.

Πληροφορίες που μπορούμε να αντλήσουμε από το Προοίμιο της Ιλιάδας :

1. **στίχος 1 : το θέμα της Ιλιάδας** είναι η μήνις του Αχιλλέα (α λέξη στο πρωτότυπο κείμενο → υπογραμμίζει τη σημασία της για την πλοκή του έπους). Για άλλη μια φορά ο Όμηρος πρωτοτυπεί : δε δίνει τα γεγονότα σε χρονολογική σειρά , αλλά παίρνοντας ως κέντρο της πλοκής ένα κρίσιμο γεγονός στην αρχή του δέκατου χρόνου του πολέμου -σύγκρουση Αχιλλέα και Αγαμέμνονα και ο θυμός του πρώτου-μας παρουσιάζει όλο τον πόλεμο μέσα από το πρίσμα αυτού του γεγονότος.
2. **στίχοι 2-5 : οι ολέθριες συνέπειες του θυμού** Αξίζει να προσέξουμε: α. οι αναφορικές προτάσεις έχουν απόχρωση αιτιολογίας , β. οι δρασκελισμοί δείχνουν πόσο ολέθρια ήταν η οργή του Αχιλλέα για τους Αχαιοούς γ. με τη σκληρή εικόνα των άταφων νεκρών ο ποιητής μας εισάγει στην πολεμική ατμόσφαιρα της Ιλιάδας και τονίζει ότι χάθηκαν τόσες ανθρώπινες ζωές που μετά τις μάχες τα πτώματα των νεκρών έμεναν άταφα για μέρες.
3. **στίχος 5 : ο ρόλος των θεών : καταλυτικός αλλά όχι απόλυτος**
4. **στίχος 6: η χρονική αφετηρία δράσης και αφήγησης** (ο Όμηρος αποφεύγει τις λεπτομέρειες καθώς απευθύνεται σε ακροατές που γνωρίζουν για τον τρωικό πόλεμο.
5. **στίχος 7 : οι πρωταγωνιστές σε έναν στίχο** →

Ο Αγαμέμνων = Ατρείδης , γιος του Ατρέα (το πατρωνυμικό χρησιμοποιείται μόνο για τον Αγαμέμνονα)→το επίθετο άρχων υπογραμμίζει την εξουσία του Αγαμέμνονα και την πρόσκαιρη νίκη του και

ο Αχιλλέας =δίας =θεός → το επίθετο φανερώνει τη θεϊκή του καταγωγή και βοηθά τον ακροατή να καταλάβει ποιος θα είναι ο τελικός νικητής της διένεξης.

Το χιαστό σχήμα παρουσιάζει αντιθετικά τους ήρωες , ενώ η αναφορά του ονόματος του Αχιλλέα στην αρχή (στίχος 1) και στο τέλος(στίχος 7)-σχήμα κύκλου-υπογραμμίζει τον πρωταγωνιστικό ρόλο του ήρωα στο έπος.

β. ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΣΤΙΧΟΙ (στίχοι 8-11)

Η ερώτηση του ποιητή προς τη Μούσα στο στίχο 8 δίνει ζωντάνια στο λόγο ενώ υπογραμμίζει τη θεϊκή προέλευση της διαμάχης και μας προϊδεάζει για τις φοβερές συνέπειες που αυτή που θα έχει. Σταδιακά ο ποιητής μας προϊδεάζει για όσα θα συμβούν στο μέλλον (προοικονομία:η οργή του Απόλλωνα , ο λοιμός) με ενδιαμέσο σημείο την αποπομπή του Χρύση από τον Αγαμέμνονα για να ξεκινήσει τη δράση από το στίχο 12 και να συνδέσει το προοίμιο με την επόμενη ενότητα.

- **Από άποψη αφηγηματικής τεχνικής** →προοικονομία (ο ποιητής προετοιμάζει για τις σκηνές , τα γεγονότα και τα επεισόδια που πρόκειται να συμβούν. Έτσι, ο αναγνώστης προετοιμάζεται κατάλληλα για ένα μελλοντικό γεγονός, ώστε να το δεχτεί ως απόλυτα φυσιολογικό και αιτιολογημένο. Η προοικονομία σχετίζεται κυρίως με την πλοκή του μύθου , με το πώς ο ποιητής σχεδιάζει , προγραμματίζει την εξέλιξη της πλοκής του έργου , δένει το υλικό του σε μια αδιάσπαστη ενότητα)

Ερωτήσεις

1. Ποιο είναι το θέμα της Ιλιάδας; Μπορείτε να το εντοπίσετε στους στίχους της ενότητας;
2. Να εντοπίσετε και να σχολιάσετε στίχους της ενότητας , όπου έχουμε προοικονομία
3. Ποιος είναι ο ρόλος των θεών στην Ιλιάδα ;
4. Να συγκρίνετε το Προοίμιο της Ιλιάδας και το προοίμιο της Οδύσειας .